

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Milana Podhrázkého a soudců Petra Mikeše a Jitky Zavřelové v právní věci žalobce: **D. D.**, zastoupený Mgr. Václavem Klepšem, advokátem se sídlem Baranova 1026/33, Praha 3, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 10. 2019, čj. OAM-804/ZA-ZA11-ZA22-2019, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 9. 3. 2020, čj. 52 Az 35/2019-19,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 9. 3. 2020, čj. 52 Az 35/2019-19, **se ruší a věc se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II. Ustanovenému zástupci Mgr. Václavu Klepšovi, advokátovi, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů ve výši **4 114 Kč**, která mu bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím zamítl dle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále „zákon o azylu“) žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou. Uzavřel, že žalobce neprokázal, že v jeho případě nelze Gruzii považovat za bezpečnou zemi původu.

[2] Proti tomuto rozhodnutí žalovaného žalobce brojil žalobou u Krajského soudu v Praze (dále „krajský soud“). Namítal, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav a nepřihlédl ke všem relevantním skutečnostem. Jeho rozhodnutí je navíc nepřezkoumatelné a nezakládá se na skutečnostech plynoucích ze shromážděných

podkladů. Žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu kvůli tomu, že mu dlouhodobě vyhrožuje a fyzicky jej napadá otec chlapce vážně zraněného při autonehodě způsobené žalobcem. Tento muž je zároveň policistou a kvůli rvačce s ním žalobce strávil 28 dní ve vazbě pro podezření z napadení příslušníka státních orgánů. Žalobce se obával obrátit na policii právě proto, že uvedený muž je policistou. Žalobce se proto domnívá, že v jeho případě nelze Gruzii považovat za bezpečnou zemi původu.

[3] Krajský soud žalobu shora označeným rozsudkem zamítl. Zdůraznil, že žalobce uvedl pouze velmi obecná tvrzení, nekonkretizoval, v čem shledává nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí, porušení povinností správních orgánů či nedostatečně zjištěný skutkový stav. Napadené rozhodnutí je přezkoumatelné, skutkový stav byl zjištěn dostatečně a žalovaný se při posouzení důvodnosti žádosti zabýval všemi okolnostmi, které žalobce v průběhu správního řízení sdělil, avšak nevyhodnotil jako důvodné pro udělení azylu. Důvody žalobcovy žádosti nevypovídají nic o počínání gruzínských orgánů veřejné moci, přičemž v tomto směru nehraje samo o sobě rozhodující roli, že muž, který žalobci vyhrožoval, je policistou. Vůči žalobci totiž vystupoval jako soukromá osoba. Skutečnost, že je zároveň policistou, je spíše shodou okolností a jeho jednání vůči žalobci nemělo nic společného s činností gruzínských státních orgánů. Z okolností, jak je žalobce v průběhu správního řízení vyličil, ani neplyne, že tento muž (policista) byl ze strany svých kolegů protežován či kryt. Žalobce byl propuštěn z vazby poté, kdy vyšetřující orgány zjistily, že se žalobce útoku ze strany otce zraněného chlapce pouze bránil. To nasvědčuje tomu, že žalobce nebyl ze strany gruzínských bezpečnostních složek specificky postihován kvůli tomu, že měl konflikt s policistou. Azylový příběh žalobce nepředstavuje žádný z azylově relevantních důvodů (§ 12 zákona o azylu). Přestože se žalovaný konkrétně nevypořádal s důvody pro (ne)udělení doplňkové ochrany, lze z kontextu rozhodnutí dovodit, proč v případě žalobce tyto důvody nejsou dány. Žalovaný posoudil Gruzii jako bezpečnou zemi a z okolností věci nic nenasvědčuje tomu, proč by pro žalobce bezpečnou zemí být neměla. Hrozící újma ze strany soukromé osoby není důvodem pro udělení doplňkové ochrany.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[4] Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále „stěžovatel“) kasační stížnost. Namítl, že napříč celým řízením opakovaně uváděl, že byl zcela beztrestně napadán, vydírán a pronásledován ze strany příslušníka gruzínské policie, jehož syn byl zraněn při zmíněné autonehodě. Po jednom z napadení byl zadržen ve vazbě na 28 dní a obviněn z napadení policejního orgánu. Délka vazby je ve vztahu k banalitě tvrzeného trestného činu podezřelá, neboť dokazování nemohlo trvat tak dlouho. Zvláštní je již to, že vazba byla pro podezření z trestného činu rvačky vůbec uvalena. K vazbě navíc musel udělit souhlas soud, pokud platí tvrzení žalovaného, že jsou v Gruzii principy trestního řízení obdobné tomu, jaké jsou jinde v Evropě. Celá situace tedy budí dojem, že příslušníci gruzínské policie jsou nedotknutelní a mají zajištěnou ochranu. Bude-li se situace opakovat, bude to pro stěžovatele horší. Policista, který stěžovatele opakovaně napadal, tak činil s vědomím toho, že za to nebude čelit postihu. Ostatně ani poté, kdy byl stěžovatel propuštěn z vazby, nebyl tento policista za jeho napadení potrestán. Závěr soudu, že jeho funkce nehrála v důvodech podání azylové žádosti žádnou roli, je spekulativní a nepodložený. Ve správním spise je navíc mezi podklady rozhodnutí založena zpráva *Human Rights Watch* 2020, která hovoří o absenci nezávislého systému dohledu nad jednáním ze strany policie a

pokračování

možnosti podat stížnost proti nezákonnému jednání. Žalovaný však tuto pasáž v napadeném rozhodnutí vynechal, tudíž se nevypořádal s poklady rozhodnutí, které je tedy nepřezkoumatelné. Stěžovatel si u orgánů v zemi původu nestěžoval na daného policistu proto, že takové jednání považoval za neúčinné. Podle judikatury správních soudů však nestačí, aby právní ochrana formálně existovala, ale musí být účinná. Gruzie pro stěžovatele není bezpečnou zemí, neboť v případě, kdy mu vyhrožuje příslušník policie, není policejní ochrana účinným prostředkem nápravy.

[5] Žalovaný navrhl odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost, resp. její zamítnutí. Odkázal na vyjádření, které ve věci zaslal krajskému soudu s tím, že ČR považuje Gruzii za bezpečnou zemi a stěžovateli se nepodařilo prokázat, proč tomu tak v jeho případě není.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[6] Nejvyšší správní soud nejprve přistoupil ke zkoumání přijatelnosti kasační stížnosti, neboť ta zde byla podána ve věci mezinárodní ochrany [104a zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále „s. ř. s.“)]. Zabýval se tedy konkrétně tím, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájem stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musel by ji odmítnout jako nepřijatelnou.

[7] K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti lze pro stručnost odkázat na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon; 4) další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O zásadní pochybení ve smyslu uvedeném pod bodem 4) půjde především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Lze dodat, že v citovaném usnesení zdejší soud dále zdůraznil, že není v rámci poslední kategorie přijatelnosti (shledání zásadního pochybení) povolán přezkoumávat jakékoli pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné.

[8] Přestože stěžovatel v nynější věci žádnou výslovnou argumentaci ve vztahu k přijatelnosti jeho kasační stížnosti neuplatnil, je třeba tuto kasační stížnost za přijatelnou ve smyslu § 104a s. ř. s. považovat. V nyní souzené věci totiž je totiž dáno takové pochybení krajského soudu, které výše nastíněné předpoklady přijatelnosti kasační stížnosti naplňuje. Nejvyšší správní soud totiž dospěl k závěru, že napadený rozsudek krajského soudu je nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů, přičemž se jedná o vadu v takové míře, že to ve smyslu citované judikatury mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé (§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.). Stěžovatel takovou vadu sice výslovně nenamítal, avšak jde

vadu natolik závažnou, že k ní soud musí v souladu s § 109 odst. 4 s. ř. s. přihlížet z úřední povinnosti.

[9] Pro posouzení dané věci je především klíčové, že žalobou napadené rozhodnutí žalovaného vychází z toho, že žádost stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany je zjevně nedůvodná dle § 16 odst. 2 zákona o azylu. Podle tohoto ustanovení se „jako zjevně nedůvodná zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze“. Proti závěru žalovaného, podle něhož stěžovatel ve smyslu § 16 odst. 2 zákona o azylu neprokázal, že v jeho případě nelze Gruzii považovat za bezpečnou zemi původu, pak výslovně míří i stěžovatelem uplatněná žalobní námitka, kterou formuloval v návaznosti na popis svého azylového příběhu a obav z návratu do země původu tak, že „nesouhlasí s tím, že je jeho žádost o mezinárodní ochranu zjevně nedůvodná (...). Žalobce se domnívá, že v jeho případě nelze Gruzii považovat za bezpečnou zemi původu“).

[10] Odůvodnění nyní napadeného rozsudku krajského soudu, které bylo reprodukováno výše, se však zcela míjí s takto vymezeným předmětem daného řízení (sporu) a směřováním citované žalobní námítky. Jistě nelze krajskému soudu nic vytknout v tom ohledu, že poukázal na obecnou povahu některých stěžovatelem uplatněných námitek, stejně tak je třeba připustit, že odůvodnění napadeného rozsudku se dosti podrobně zabývá i samotnou situací v Gruzii a hodnotí jí v návaznosti na stěžovatelem uplatněné důvody žádosti (tvrzený azylový příběh). Podstatné nicméně je, že závěry odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu výslovně míří k otázce naplnění azylově relevantních důvodů dle § 12 zákona o azylu (bod 17. rozsudku), resp. se zabývají otázkou možného udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu (bod 18. rozsudku krajského soudu). Nijak ovšem neřeší klíčovou podmínkou aplikace citovaného § 16 odst. 2 zákona o azylu, tedy zda lze Gruzii v případě žalobce považovat za bezpečnou zemi původu. Pokud jde o závěry krajského soudu ve vztahu k § 12 a § 14a zákona o azylu, je třeba připomenout, že z § 16 odst. 3 téhož zákona výslovně plyne, že „jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle odstavce 2, rovněž se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu brozí vážná újma podle § 14a“.

[11] V návaznosti na výše uvedené je tedy třeba dodat, že právní rámec i samotný smysl institutu zjevné nedůvodnosti žádosti o mezinárodní ochranu je zcela odlišný od věcného posouzení žádosti a rozhodnutí o tom, zda jsou v případě žadatele dány důvody dle § 12 (případně § 14a) zákona o azylu. Tato odlišnost se musí projevit i v podobě soudního přezkumu žalobou napadených rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany na straně jedné, a napadených rozhodnutí konstatujících zjevnou nedůvodnost žádosti na straně druhé. Proto v dané věci nelze uvažovat ani o tom, že by z kontextu odůvodnění napadeného rozsudku či vypořádání jiných žalobních námitek bylo možno dovodit odpovídající odůvodnění ve vztahu k výše reprodukované žalobní námitce stěžovatele. Nejvyšší správní soud nepřehlédl, že krajský soud sice na několika místech odůvodnění

pokračování

užívá sousloví „*bezpečná země původu*“, činí tak ovšem zcela výlučně v souvislosti s hodnocením naplnění podmínek pro udělení doplňkové ochrany. K samotné otázce zákonnosti zamítnutí žádosti dle § 16 odst. 2 zákona o azylu se tak (byť nepřímo) ani v tomto ohledu nijak nevyslovuje. Samozřejmě nelze vyloučit, že některé závěry, které krajský soud přdestřel v odůvodnění nyní napadeného rozsudku k osobě stěžovatele ve vztahu k situaci v Gruzii, mohou být přenositelné i na posouzení Gruzie jakožto bezpečné země původu ve smyslu § 16 odst. 2 zákona o azylu. Pokud by však Nejvyšší správní soud takové úvahy činil na místo krajského soudu, zcela by vystoupil ze své role kasačního soudu. Především pak (jak již bylo výše naznačeno) hodnocení zjištěných skutečností může být z povahy věci odlišné na straně jedné při posuzování otázky pronásledování za uplatňování politických práv a svobod, nebo odůvodněného strachu z pronásledování, resp. důvodných obav z návratu do země původu, a na straně druhé při posuzování bezpečnosti země původu z hlediska osoby žadatele v případě státu, který jinak ČR za bezpečnou zemi původu považuje.

[12] Nejvyšší správní soud připomíná, že podle jeho judikatury je rozhodnutí krajského soudu nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů především tehdy, pokud soud opřel rozhodovací důvody o skutečnosti, které nebyly v řízení zjišťovány či byly zjištěny v rozporu se zákonem (srov. např. rozsudek ze dne 4. 12. 2003, čj. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS), anebo kdy není zřejmé, zda byly nějaké důkazy v řízení vůbec provedeny (srov. rozsudek ze dne 24. 7. 2015 čj. 3 Azs 240/2014-35). O nepřezkoumatelnost se pak bude jednat především v případě, že soud opomenul vypořádat některou z námitek uplatněných v žalobě (srov. např. rozsudek ze dne 27. 6. 2007, čj. 3 As 4/2007-58, či rozsudek ze dne 18. 10. 2005, čj. 1 Afs 135/2004-73, č. 787/2006 Sb. NSS), anebo pokud ji vypořádal nedostatečně, a z odůvodnění nelze seznat, proč ji posoudil za nedůvodnou (rozsudek ze dne 14. 7. 2005, čj. 2 Afs 24/2005-44).

[13] Právě poslední z uvedených vad odůvodnění nyní napadeného rozsudku krajského soudu zcela zjevně naplňuje, neboť z něj především nelze seznat, zda a jak se v návaznosti na uplatněnou žalobní námitku krajský soud zabýval otázkou, zda je pro stěžovatele Gruzie bezpečnou zemí původu ve smyslu § 16 odst. 2 zákona o azylu. Jsou tedy dány důvody kasační stížnosti dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

IV. Závěr a náklady řízení

[14] S ohledem na výše uvedené shledal Nejvyšší správní soud kasační stížnost důvodnou, a proto napadený rozsudek krajského soudu zrušil (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). Krajský soud je v dalším řízení vázán výše vysloveným právním názorem Nejvyššího správního soudu (§ 110 odst. 4 s. ř. s.). Bude tedy na něm, aby se především v návaznosti na uplatněné žalobní námitky řádně zabýval přezkumem rozhodnutí žalovaného také v tom směru, zda je Gruzie v případě stěžovatele bezpečnou zemí původu ve smyslu § 16 odst. 2 zákona o azylu.

[15] Krajský soud rozhodne v dalším řízení i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

[16] Zástupcem žalobce byl usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 8. 2020, čj. 8 Azs 13/2020-35, ustanoven Mgr. Václav Klepš, advokát (toto ustanovení se týká pouze řízení před Nejvyšším správním soudem a v dalším řízení před krajským soudem již toto zastoupení netrvá; srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 28. 6. 2018, čj. 8 As 167/2017-58). Odměnu ustanoveného zástupce a hotové výdaje podle § 35 odst. 10 s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona hradí stát. Nejvyšší správní soud mu přiznal odměnu za jeden úkon právní služby, kterým je sepsání doplnění kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)]. Jiné úkony ustanovený zástupce nedoložil a ze soudního spisu neplynou. Za provedení úkonu právní služby náleží ustanovenému zástupci mimosmluvní odměna ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu], která se zvyšuje o paušální náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu) a dále o částku odpovídající DPH ve výši 21 % (tzn. 714 Kč), neboť ustanovený zástupce je plátcem této daně. Celkem mu tedy náleží odměna ve výši 4 114 Kč. Tuto částku mu Nejvyšší správní soud vyplatí do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 27. října 2020

Milan Podhrázký